

สรุปผลการเข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่มของ ASEAN Health Cluster 3 เพื่อประเมินครึ่งแผนของ
ASEAN Post-2015 Health Development Agenda

วันที่ 27 มกราคม 2564

ณ ห้องประชุมกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ผู้เข้าร่วมประชุม (ประเด็นสุขภาพการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์เสริม)

1. ดร.รัชนี จันท์เกษ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
2. นส.เบญจมา บุญเติม หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างประเทศ กองวิชาการและแผนงาน
3. นส.ภัทร วาศนา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และแพทย์พื้นบ้านไทย
4. นส.สุภาภรณ์ รัตนบุรี นักวิเทศสัมพันธ์ กองวิชาการและแผนงาน
5. ดร.ภญ.อัญชลี จุฑะพุทธิ ข้าราชการบำนาญและอดีตผู้ประสานงานด้านการแพทย์ดั้งเดิม ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ความสำคัญและที่มา

ด้วยกองการต่างประเทศ ในฐานะผู้ประสานงานของ ASEAN Health Cluster 3 ได้รับแจ้งจากสำนักงานเลขาธิการอาเซียนว่าผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอกจะทำการประเมินครึ่งแผนของ the ASEAN Post-2015 Health Development Agenda (The Mid-Term Assessment of the ASEAN Post-2015 Health Development Agenda: MTA-APHDA) โดยการสัมภาษณ์ประธาน รองประธาน ผู้ประสานงานของ ASEAN Health Cluster 3 และประเด็นสุขภาพต่าง ๆ ภายใต้ Cluster 3 ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในวันที่ 27 มกราคม 2564 เวลา 09.00-11.00 น. ตามเวลาอินโดนีเซีย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก Global Affairs Canada (GAC) กองวิชาการและแผนงาน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในฐานะผู้ประสานงานด้านการแพทย์ดั้งเดิม (TM Focal points) จึงเข้าร่วมการสัมภาษณ์ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์กลุ่ม

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอกเก็บข้อมูลและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ประธาน รองประธาน และผู้ประสานงาน ASEAN Cluster 3 และประเด็นสุขภาพที่เกี่ยวข้องรายประเทศ เพื่อนำไปวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ASEAN Health Cluster 3 Work Program ระหว่างปี ค.ศ.2016-2020 และเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการ ASEAN Health Cluster 3 Work Program ระหว่างปี ค.ศ.2021-2025

สรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรม

- ผู้เชี่ยวชาญกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ไว้ ดังนี้ 1) ข้อคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและผลสำเร็จตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการฯ 2) ปัญหา/ความท้าทาย ในการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการฯ 3) ความร่วมมือ/ข้อผูกพันกับภาคส่วนอื่น ๆ เช่น หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Development Partner) ภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานด้านสุขภาพ 4) ความเสมอภาคและความเท่าเทียมของกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ผู้หญิง เด็ก ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และคนจน และ 5) ความยั่งยืนและผลกระทบของแผนปฏิบัติการ

- ในประเด็นข้อคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและผลสำเร็จตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการฯ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ตอบประเด็นที่เกี่ยวข้องในหัวข้อ Theme 2 (b) By 2020, all AMS should aim to have options for T&CM services in public health care facilities as a complement to mainstream medical practice and trained personnel (ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศควรบริการการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์ ในสถานบริการสุขภาพของรัฐภายในปีค.ศ.2020 เพื่อเป็นทางเลือกเสริมสำหรับการรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบัน) ว่าเกือบทุกประเทศในอาเซียนได้ผสมผสานบริการ T&CM ในระบบบริการสุขภาพของรัฐแล้ว ยกเว้นกัมพูชาและบรูไนดารุสซาลาม ที่ยังไม่มีแผนผสมผสานระบบบริการ T&CM ในสถานบริการของรัฐ แต่มีการให้บริการในคลินิกหรือสถานพยาบาลของเอกชน และแนะนำให้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจาก *Joint Report on the Situational Analyses of ASEAN Primary Health Care and Traditional and Complementary Medicine Capacities: Towards the Enhancement of Quality Health Care in ASEAN Member States* ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ด้านสาธารณสุขมูลฐานและการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์ทางเลือกในอาเซียน พัฒนาโดยไทย มาเลเซียและผู้แทนจากสำนักเลขาธิการ

- ในประเด็นเรื่องปัญหา/ความท้าทาย ในการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการฯ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้กล่าวถึงปัญหาในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประเทศนำ ดังนี้

- 1) ได้รับงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมจำนวนน้อย เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมตามนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เป็นหลัก และในปัจจุบัน เน้นเรื่องนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19

- 2) การขอขบสนับสนุนจาก ASEAN-China Cooperation Fund (ACCF) มีกระบวนการซับซ้อนและใช้เวลานาน โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ยื่นเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณตั้งแต่ค.ศ.2018 และได้รับการตอบรับในหลักการ แต่ทว่ากลับไม่มีการเคลื่อนไหวจนกระทั่งในปีค.ศ.2020 จึงได้รับการตอบรับจากคณะกรรมการ แต่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการฝึกอบรมที่จีนได้ จึงขอเลื่อนกิจกรรมออกไปก่อน

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมกิจกรรม

- 1) การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ของกรม ควรมีการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สุขภาพระดับภูมิภาคหรือระดับโลก เช่น ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint, Sustainable Development Goals (SDG), WHO traditional medicine strategy: 2014-2023 เป็นต้น

- 2) การกำหนดกิจกรรมด้านการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์ทางเลือกภายใต้กรอบอาเซียนในอนาคต ควรเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเปราะบางมากขึ้น เพราะเป็นหนึ่งในปัจจัยที่อาเซียนให้ความสำคัญ และการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์ทางเลือก มีศักยภาพสำหรับใช้ดูแลสุขภาพของกลุ่มเปราะบางในภูมิภาค

- 3) Cluster 3 เป็นกลุ่มที่มีประเด็นสุขภาพค่อนข้างหลากหลาย แตกต่างจาก Cluster อื่น ๆ ที่มีประเด็นสุขภาพไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้กำหนดเป้าหมายร่วมกันทำได้ยาก

กองวิชาการและแผนงาน

27 ม.ค. 64

ASEAN Post 2015 Health Development Agenda Mid Term Assessment

Themes and Guiding Questions of Interview/Group Discussion Session

Respondents/Interviewees:

- **ASEC**
- **SOMHD Chair and Vice Chair**
- **AHC Focal Points**

THEMES		GUIDING QUESTIONS	
1	Sustaining/optimizing the impact of 2016-2020 achievements/gains	a.	What are the gaps/challenges in bringing data/protocols/recommendations formulized at the ASEAN/regional level into action at the AMS /country level?
		b.	What needs to be done to address the gaps/challenges?
2	Funding	a.	Any gaps/challenges in terms of funding support for the implementation of activities in 2016-2020?
		b.	Any needs and opportunities to improve funding support for 2021-2025 period?
3	Capacity building and knowledge sharing among AMS	a.	What mechanism of capacity building/knowledge sharing implemented in 2016-2020 period?
		b.	How effective were those mechanisms to deliver the expected results? What are the gaps/challenges?
		c.	What can and needs to be done to improve capacity building/knowledge sharing mechanisms in the 2021-2025?
4	Synergies with non-health sectors within ASEAN community	a.	How well/effective was the collaboration with non-health sectors during 2016-2020 work period (with regards to planning and implementation of activities as well as to resource sharing)?
		b.	What can and needs to be improved and how?
5	Engagement of the development partners	a.	How well/effective was the collaboration with the development partners during 2016-2020 work period (with regards to planning and implementation of activities as well as to resource sharing)?
		b.	What can and needs to be improved and how?
		c.	Any other development partner that needs to be engaged?
6	Engagement with Civil Society Organizations (CSOs)	a.	To what extend CSOs have been involved in the priority setting, design, planning, implementation, and evaluation of health sector works?
		b.	Challenges in CSO engagement?
		c.	Opportunities to improve the roles/contributions of CSOs in ASEAN health sector works?
7	Achieving equitable attainment of health status for all	a.	How well the current strategies and activities in addressing issues around equitable access to health resources* for the vulnerable groups (women, children, people with disabilities, elderly, and the poor)?
		b.	Have equitability issues been considered in the target/goal setting and activity planning?

		c.	Have the equitability indicators been actively and continuously monitored?
		d.	What are the opportunities for improvement?
8	Other remarks		Any other issues or concerns or lessons learned regarding WP 2016-2020 that worth to note in the development of 2021-2025 WP?